MIATYÁNK / 01

Dörömbölj!

Kopogj bátran! – mert otthon vagy

Ige: Lk 11,1-13

A Magyar Református Egyházban a 2026-os év az imádság éve. Ezért nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni az imádságra ebben az évben mi is. Így 2026 első sorozata egy Miatyánk-sorozat lesz. A Miatyánk szavait és részeit fogjuk együtt megvizsgálni. De nemcsak elméleti, teológiai kérdésekkel fogunk foglalkozni, hanem igyekszünk ezt gyakorlatba is átültetni. Minden héten lesz egy nagyon egyszerű imádságkihívás, amelynek segítségével mélyebbé és gazdagabbá válhat imaéletünk és istenkapcsolatunk.

Az első két alkalommal azonban még nem fogunk a Miatyánk szövegével foglalkozni, hanem együtt vizsgáljuk meg azt a szövegkörnyezetet, amelyben az imádság elhangzik. Máté evangéliumában és Lukács evangéliumában olvashatjuk az imát. Mind a kettő más-más szövegkörnyezetben és körülmények között hangzik el, illetve a szövegük is egy kicsit más. Máténál hosszabb a Miatyánk – ezt mondjuk a gyülekezetben –, és Jézus legismertebb tanításában, a Hegyi beszédben található, míg Lukácsnál rövidebb és lényegre törőbb, amit egy tanítvány kérdésére mond el válaszként Jézus. Egyik és másik hely esetében nagyon fontos felismerésekre juthatunk az imádsággal kapcsolatban.

1. A megtanulható megtanulhatatlan

„Történt egyszer, hogy valahol imádkozott, és mikor befejezte, így szólt hozzá egyik tanítványa: Uram, taníts minket imádkozni, ahogy János is tanította a tanítványait!” Ő pedig ezt mondta nekik: Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: (Lk 11,1)

Ebből az első pillanatra jelentéktelennek tűnő mondatból több dologra is felfigyelhetünk.

I. Jézus is imádkozik. A keresztyének azt tartják, hogy Jézus Isten Fia. A világ teljhatalmú ura. Akinek egyetlen ujjcsettintésére minden a rendelkezésére állt. Ilyen lehetőségek fényében teljesen értelmetlennek tűnik imádkozni. Ha minden adott, akkor miért kell imádkozni?Jézus ennek ellenére imádkozik. Számára az imádság nem dolgok beszerzésének eszköze, hanem Isten kapcsolatának helye. Az imádság elsősorban a kapcsolattartás módja. Erre pedig nemcsak az embernek van szüksége. Az imádság nem jobb híján lévő mód az ember életében. Nem valamilyen lebutított kommunikációs forma ember és Isten között. Nem olyan ez, hogy mi az imádság hitvány füstjelével kommunikálunk Istennel, de Jézusnak direkt műholdas vonala volt az Atyához. Jézus Krisztus is azt az imádságot használta arra, hogy kapcsolatba kerüljön az Atyjával, amit mi használunk. Amikor imádkozunk, akkor egy olyan kapcsolatba lépünk bele, amelyben Jézus volt az Atyjával.

II. Jézus máshogy imádkozott. Amikor Jézus elmondja a Hegyi beszéd nagy tanítását, akkor a tömeg így szól: „Amikor Jézus befejezte ezeket a beszédeket, a sokaság álmélkodott tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudóik.” (Mt 7,28–29) Hatalma van. Ereje volt annak, amit mondott. De úgy tűnik, hogy nemcsak a tanításának volt ereje, hanem az imájának is. Talán ezt látta meg a tanítvány. Mester, úgy imádkozol, hogy szeretnénk ezt megtanulni. Különösen izgalmas, hogy nem a gyógyítás képességét, a csodatételek fortélyait akarják elsajátítani, hanem a tanítványok az imádságra kíváncsiak. Megérzik, hogy ereje ebben van. Megértik, hogy istenkapcsolatának különlegessége volt minden csoda és gyógyítás között.A világvallások mindegyikében ott van az ima, mint kapcsolattartási forma az istenséggel. A keresztyénség azonban azért különleges, mert ebben Isten imádságába pillanthatunk bele. Nem egy bölcs imádkozik Istenhez, hanem a Fiú Isten imádkozik az Atya Istenhez. Jézus Krisztus imádsága nem egy jobb ima, hanem az imádság más dimenziója.

III. Imádkozni tanulnunk kell. A tanítványok nem azért kérik ezt, mert nem imádkoztak. Nem azért, mert fogalmuk sem volt arról, hogy hogyan kezdjenek hozzá. Zsidó emberek voltak. Napjában háromszor imádkoztak, és a zsoltárok nagy részét is kívülről tudták. Ennek tetejébe Jézus követőiként pedig különösen nyitottaknak kellett lenniük az imádságra. Ennek ellenére tanulni akarnak.Amikor egy imádságsorozatba kezdünk, akkor rengeteg imádsághoz kapcsolódó frusztrációnk kerül felszínre. Van, aki azt mondja, hogy sohasem fog tudni imádkozni, vagy éppen folyamatos kudarcokkal szembesült imaélete során. Nem is annak a kudarcával, hogy nem teljesültek a dolgok, hanem inkább azzal, hogy elmaradt a meghitt közösség Istennel. Az ima gépies tett volt, ami nem adott gyönyörűséget, csak szürke terhet. Számukra ez a szakasz egyértelműen azt üzeni: az imádság tanulható. Ebben lehet fejlődni. S persze van, aki azt mondja, hogy ő már tud imádkozni. Nem beszélni kellene róla, hanem csinálni. Őket pedig fékezi ez a gondolat. Az imádságról sohasem lehet eleget tudni. Az imaéletem mélyülésének feltétele valójában az, hogy folyamatosan, minden nap és minden percben rádöbbenek: nem tudok imádkozni. Ebben a rádöbbenésben pedig Jézushoz fordulok: „Taníts imádkozni.”

IV. Jézus tanít imádkozni. Jézus Krisztus nemes egyszerűséggel felel a tanítványnak. Elmond egy imát. Egy imát, amit az emberek nagy része betéve tud. Egészen megdöbbentő Jézus közvetlensége.Jézus nem azt mondja, hogy az ima egy nagy titok. Egy nagy misztérium. Valami megfoghatatlan dolog. Nem vizsgáztatja a tanítványt. Nem tesz fel neki keresztkérdéseket. Nem úgy beszél az imáról, amit évekig kell keresni, mint Buddha a megvilágosodást a Bódhi-fa alatt. Persze az imádság tanulása egy élethosszig tartó feladat, de Jézus hajlandó tanítani az embereket. Nem titkolózik. Azonnal beavatja az embert az imádságba. Nincsen semmilyen keresztkérdés.Ez pedig jó hír számunkra. Amikor odalépünk Jézushoz: „Uram, taníts minket imádkozni!”, akkor Jézus azonnal a tanításba kezd. Ahhoz, hogy elkezdj imádkozni, nem kell semmilyen szintet megugrani. Az imádság az Isten-kapcsolat kezdete, de a vége is imádság. Az imádság az első lépés és az utolsó is. Jézus pedig végig akar kísérni ezen az úton, tanítani akar ezen az úton, fogni akarja ezen a

kezed. Az első lépéstől az utolsóig. A kérdés igazából nem az, hogy ő akar-e a tanítód lenni, hanem az, hogy te akarsz-e az ő tanítványa lenni az imádság kalandos útján.

2. Egyszerű, de nagyszerű

A Miatyánk szövegéről még most nem fogunk beszélni. Helyette inkább néhány szót szeretnék róla szólni bevezetésképpen. Hogyan is tekintsünk rá.

A Miatyánkra – különösen a protestáns hagyományban – úgy tekintünk, mint a beugróra. A konfirmáción megtanulod. Istentiszteleten elmondjuk, esetleg az imaközösségeket azzal zárjuk. A Miatyánk az imádság 1×1-e. Éppen ezért a cél sokszor az, hogy a Miatyánk kötött formáját magunk mögött hagyjuk, és váltsunk a szabad imára, amikor kötetlenül megszólítjuk Istent.

Igen ám, de ez a kötetlenség sok emberre teherként nehezedik. Sok embert látok szorongani, amikor meg kell hangosan szólítania Istent. Nem találja a szavakat. De nemcsak a hangos imádságtól szorongunk, a csendes belső imáink is sivárnak tűnnek. Unalmasnak és élettelennek. Azokban igaz, hogy meg merünk szólalni, de mindig ugyanaz a hang, szó és dallam jön ki a szívünkből. Már mi magunk is unjuk. Annyira izgalmas a belső imánk, mint amennyire egy cola- vagy kávéautomata. Odamegyünk, bedobjuk az imát, jobb esetben megkapjuk a löttyünket, de még az is lehet, hogy benyeli a gép az imát. Egy darabig még ütögetjük, talán rugdossuk, de utána odébbállunk.

Ennek sok oka van, de az egyik oka szerintem az, hogy a Miatyánkat nem kezeljük a helyén. Rossz a megértésünk vele kapcsolatban. Jézus nem 1×1-et akart adni nekünk, hanem sablont. Zeneileg úgy tudjuk ezt elképzelni, hogy a skála hangjait adja meg nekünk a Miatyánkkal. Megmutatja, hogy a magasztalás, a bűnvallás, az önmagunkért és másokért való könyörgésnek hol a helye az imádságunkban. Ahhoz, hogy az imádság gyönyörű, élő és valóságos melódiává váljon, ezeknek kell benne lennie. Ettől lesz az, ami. Skálát pedig be kell gyakorolni. Ezerszer és ezerszer. Ösztönné, reflexszé kell válnia. Ahol ez nem válik azzá, ott a skála nem válik melódiává.

Beke Beát megkértem, hogy szemléltesse ezt. Bea eljátszik egy skálát nekünk a gitárján. Egyszerű hangok egymásutánját. Két óra hossza alatt te is meg tudod tanulni. Tudod a skálát. Nagyon sokan így tekintünk a Miatyánkra. De nem gyakoroljuk elég mélyen. Nem elmélkedünk rajta eleget. Hangok egymásutánja lesz. Olyan, amit ununk.

Most pedig, Bea, mutasd meg nekünk, hogy munkával, tanulással, kitartással hogyan változnak meg pontosan ezek a hangok! Ugye, milyen csodálatos! Egy komplett szóló lett, pedig pontosan ugyanazok a hangok. Sőt, tovább megyek! Azoknak a gitárszólóknak a legnagyobb része, amikért rajongunk, ilyen egyszerű skálákból épülnek fel. A skálázás pedig nemcsak a kezdete valaminek, hanem a folyamat része. Egy profi zenész nem szűnik meg őket gyakorolni. A skála nem az alap, amit gyorsan meg kell tanulni, aztán továbblépni, hanem valami, amit az élet részévé kell tenni, akárcsak a lélegzetvételt.

Ahhoz, hogy élettel teli legyen az imaéletünk, lehet, hogy nem valami újat kellene megtanulnunk, hanem valami régit kellene újra felfedeznünk. Ebben a sorozatban ezért kezdünk a Miatyánkkal. Ezért helyezzük ezt a szívetekre első lépésként. Hisszük, hogy ebben a Krisztustól tanult imában benne vannak az imádság alaphangjai. Jézus olyan imát tanított nekünk, ami minden későbbi ima alapja lesz. Addig, amíg az alap nem tiszta, addig, amíg az alap nem jön magától, tisztán, ösztönszerűen, addig minden későbbi ima homokra épült ház. Ami vagy unalmas gépiességbe süllyed, vagy pedig vásári magamutogatássá silányul.

3. Légy önmagad, és tolakodj bátran

Miután Jézus imádkozni tanított, elmondott egy egyszerű történetet, amiben az imádkozó szív legalapvetőbb beállításáról beszél nekünk. Ez pedig a merészség, avagy a pofátlanság. Abszurd az egész. Már maga a kifejezés is. Pofátlanság... De hát valljuk meg őszintén, ez a megfelelő magyar szavunk rá, és az eredeti görög kifejezés is inkább ezt a jelentést hordozza.

Képzeld el a helyzetet. Most teljesen komolyan! Nagy nehezen elaltattad a gyermekeidet, a kutya is szunyókál a nappaliban. Már fekszik a család apraja és az állat. Te a feleségeddel végre egy pohár bor mellett ülsz, és beszélgettek. Egyszer csak éjféltájban valaki elkezdi égtelenül verni az ajtót. A kutya felugrik és ugat, a gyerekek ebben a pillanatban egyszerre kezdenek el mocorogni. Egymásra néztek. Ki ez az őrült? Odasietsz az ajtóhoz. A barátod az. Azt hiszed, megőrült. Majd közli, hogy neki igazából kenyér kellene. Régi barátja jött hozzá, és nem tudja, mivel megkínálni. Elküldenéd, de közli, hogy innen nem megy el, amíg meg nem kapja. Hatásszünet után újra elkezdi verni az ajtót. A kutya már teljesen megőrült, a gyerekek pedig sírnak. A helyzet is elképzelhetetlen. Annyira abszurd. Hogy lehet valaki ilyen pofátlan?

Mit akar ezzel Jézus mondani? Az imádkozás kapcsán mindenképpen azt, hogy Isten elé nem szükséges tökéletesen járulnunk. Az imádság nem arról szól, hogy magunkra vesszük a legszebb erkölcsi ruhánkat, és a lehető legjobban viselkedő kisfiúként vagy kislányként járulunk Isten elé. Isten elé lehet a leglehetetlenebb időben, a leglehetetlenebb kéréssel járulni.

Nagyon sokan ezért nem is kezdenek el komolyabban imádkozni, mert ezt nem veszik számításba. Nemcsak más esetében tartják képmutatásnak az imádságot, hanem a maguk esetében is. Olyan ez, mint amikor átmész valakitől valamit kérni, és nem a kéréssel kezded, hanem megkérdezed, hogy hogy van. Igazából mind a ketten tudjátok, hogy mit akar a másik. Te is mondanád, és ő is inkább odaadná, amit kérsz, de hát le kell futni a köröket. Ezek az üresen futott körök pedig több kárt csinálnak, és jobban mérgezik a kapcsolatot, mintha nyíltan megmondanád, mit akarsz. Hosszú perceket töltetek el egy képmutató beszélgetésben, ami lehet, hogy udvarias, de nem őszinte. Jézus azt mondja, hogy lehet nagyon pofátlanul közeledni Istenhez. A képmutatás rosszabb, mint a pofátlanság. Nem kell finomkodni. Istennek nincsen fogadóórája. Akkor mehetsz hozzá,

amikor akarsz. Az imádság nem varázslat. Nem a szép szavaktól működik, éppen ezért tiszta fölösleges azokon görcsölni.

Persze a másik oldal is igaz. Az imádságban lehet fejlődni. Istennek nem célja, hogy életed végéig pofátlanul imádkozz. Isten azt szeretné, hogy pofátlanból bátorrá és őszintévé váljon az imádságot. A pofátlanság azt jelenti, hogy csak a kenyeret akarjuk, a bátorság és őszinteség pedig azt, hogy a kenyér mellett arra vágyunk, aki a kenyeret adja. Hogyan vágyhatunk a kenyér adóra a kenyér mellett?

4. Barátból fiú

Van egy váltás a történetben. Jézus előbb egy tolakodó barátról beszél, majd hirtelen vált, és elkezd az apa–fiú kapcsolatról beszélni. Itt már nem egy barát kér a másiktól, hanem egy apa a fiától. Az imádkozás kulcsa pedig itt van. Az Istenhez fűződő kapcsolatunk képes-e barátból fiúvá válni?

Ha a barátod kezdi el verni éjfélkor az ajtót, akkor ki vagy akadva. De ha ugyanezt a gyermeked teszi, akkor rohansz az ajtóhoz. Mi lehet vele!? A barátodnak a kezébe nyomod a kenyeret, aztán megmondod neki, hogy húzzon el gyorsan, de a fiadat behívod. Gyere, fiam! Igaz, hogy késő van, de gyere be. Ülj le. Kenek egy kenyeret, és megkérdezlek, hogy mi a helyzet. Az enyém vagy.

A keresztyén ember nem az imádság által lesz Isten fiává. Keresztyénként úgy hisszük, hogy Jézus Krisztus áldozatának elfogadása tesz bennünket Isten fiává. Jézus Krisztus azért hal meg a kereszten, hogy nekünk meglegyen az a jogunk, hogy Isten fiává váljunk. A történetben szereplő atya nem ad kígyót és skorpiót a gyermekének. Isten azonban a kereszten Jézusnak kígyót és skorpiót adott, hogy nekünk halat és kenyeret adjon. Jézus Krisztus kapta a büntetést, hogy nekünk csak az áldás jusson. Őt Isten elvetette, hogy bennünket befogadhasson. Amikor ezt megértjük, akkor elkezd megváltozni Istenhez való hozzáállásunk.

Megértjük, hogy ő nemcsak egy barát, akit bárhogy és bármikor fel lehet kelteni dolgokért, hanem megértjük, hogy ő egy Atya, akihez bármikor mehetünk. Akkor nem állunk meg az ajtóban a kenyérért, hanem bemegyünk, és megértjük, hogy az igazi ajándék nem a kenyér, hanem a beszélgetés és a kapcsolat, ami az ajtó túloldalán vár bennünket. Ahogy mondtam: a keresztyén ember nem az imádság által lesz Isten fiává, hanem Isten fiúságából kezd el igazán imádkozni.

Úgy képzeljétek el ezt, mint egy körforgást. Minél többet megértek a fiúságomból, annál inkább tudok imádkozni, annál élőbb lesz a kapcsolatom Istennel. Ezt a fiúságot azonban legelevenebben az imában tapasztalom meg. Hogy hol kezd? Imával vagy fiúságon való elmélkedéssel? Balról vagy jobbról? Nem tudom. Talán egy körnél mindegy is, hogy hol kezded. A lényeg, hogy összeérjen és az, hogy kezdd el.

Lehet, hogy ezen az istentiszteleten először érintett meg téged az, hogy Isten barátjából lehetsz Fia. Eddig is imádkoztál, de nem Fiúként. Talán itt értetted meg, hogy Jézus nélkül nem teheted ezt meg. Ebben az esetben nézz fel a keresztre. Ismerd meg jobban Jézust! Olvass el egy evangéliumot.

Lehet, hogy ezen az istentiszteleten értetted meg, hogy Isten nem szép imákat szeretne, hanem olyan bizalmat, ami valódi kapcsolatról árulkodik. Fiúként imádkoztál, de nem élted meg ennek a teljes valóságát. Jézusnak a barátai voltunk, de ő még ennél is többet tartogat nekünk. Fiúságot. A fiú pedig nem szolga, még a barátnál is több. Lehet, hogy eddig Isten elé mindig kerülőúton jöttél. Vallásos mázba burkolva magadat. Itt az ideje, hogy kimondjad azt, ami ott van benned. Fiú vagy. Kidobni nem fognak. Meghallgatnak. Nem magadért, hanem Jézusért.

Ámen.